

Regeringens proposition till riksdagen med förslag till lag om ändring av 23 § i lagen om alterneringsledighet

PROPOSITIONENS HUVUDSAKLIGA INNEHÅLL

I denna proposition föreslås det att lagen om alterneringsledighet ändras så att verkställigheten leds, styrs och utvecklas av social- och hälsovårdsministeriet såsom högsta myndighet i ärenden som gäller alterneringsersättning och av arbets- och näringsministeriet såsom högsta myndighet i arbetskraftspo-

litiska ärenden. Förslaget motsvarar den arbetsfördelning mellan ministerierna som har antagits inom systemet för utkomstskydd för arbetslösa.

Lagen avses träda i kraft den 1 januari 2015.

MOTIVERING

1 Nuläge

Alterneringsledighet är ett arrangemang genom vilket en anställd, i överensstämmelse med ett alterneringsavtal som han eller hon ingått med sin arbetsgivare, för viss tid befrias från de uppgifter som hör till anställningen och arbetsgivaren samtidigt, för motsvarande tid, förbinder sig att anställa en arbetslös arbetssökande vid en arbets- och näringsbyrå. Den alterneringsledige får alterneringsersättning för tiden för frånvaro från arbetet.

Systemet med alterneringsledighet har varit i kraft sedan början av 1996. Den statsandel som är avsedd för betalning av alterneringsersättningar har i statsbudgeten alltid ingått i ett utgiftsmoment inom social- och hälsovårdsministeriets förvaltningsområde.

Systemet med alterneringsledighet påminner i många avseenden om systemet med utkomstskydd för arbetslösa. Det centrala innehållet i systemet med alterneringsledighet bestäms i många avseenden enligt samma bestämmelser som i utkomstskyddssystemet. Detta märks bland annat på det att lagen om alterneringsledighet innehåller hänvisningar till lagen om utkomstskydd för arbetslösa (1290/2002), lagen om arbetslöshetskassor (603/1984) och lagen om finansiering av arbetslöshetsförmåner (555/1998).

Alterneringsledighetsärenden behandlas vid arbets- och näringsbyråerna, arbetslöshetskassorna och Folkpensionsanstalten. Den inbördes uppgiftsfördelningen mellan de olika aktörerna följer samma principer som i utkomstskyddsärenden. Arbets- och näringsbyrån lämnar för arbetslöshetskassorna och Folkpensionsanstalten bindande utlåtanden om de arbetskraftspolitiska förutsättningarna för alterneringsersättning, som till exempel om alterneringsvikariens godtagbarhet och om en tillräckligt lång tid i arbete, som är en förutsättning för alterneringsledigheten, och om anställningsförhållandet samt om företagsverksamhetens inverkan på rätten att få alterneringsersättning. Däremot bestämmer arbetslöshetskassorna och Folkpensionsanstalten alterneringsersättningens storlek och betalar ut alterneringsersättning samt sköter vissa andra uppgifter.

Alterneringsersättningen räknas ut enligt samma grunder som arbetslöshetsersättningen. Alterneringsersättningens fulla belopp är beroende på personens arbetshistoria 70 eller 80 procent av den arbetslöshetsersättning som personen skulle ha haft rätt till vid arbetslöshet. Också på ansökan om och utbetalning av alterneringsersättning tillämpas bestämmelserna om ansökan om och utbetalning av arbetslöshetsförmån i lagen om utkomstskydd för arbetslösa.

I utkomstskyddssystemet har de uppgifter som gäller ledning, styrning och utveckling av verkställigheten delats mellan social- och hälsovårdsministeriet och arbets- och näringsministeriet, på så sätt att social- och hälsovårdsministeriet såsom högsta myndighet svarar för de uppgifter som hänför sig till utkomstskyddsärenden och arbets- och näringsministeriet såsom högsta myndighet svarar för de uppgifter som hänför sig till arbetskraftspolitiska ärenden. Social- och hälsovårdsministeriet meddelar allmänna anvisningar i syfte att åstadkomma en enhetlig praxis i fråga om arbetslöshetsförmånerna. Anvisningarna bereds av Finansinspektionen. För styrningen av arbets- och näringsbyråerna svarar i sin tur arbets- och näringsministeriet och den förvaltning som är underställd ministeriet.

Med avvikelse från vad som är fallet inom från utkomstskyddssystemet har social- och hälsovårdsministeriet inga uppgifter när det gäller alterneringsledighet, utan arbets- och näringsministeriet leder, styr och utvecklar verkställigheten också till den del det är fråga om ärenden som enligt lagen om alterneringsledighet ska skötas av arbetslöshetskassorna eller Folkpensionsanstalten. I detta avseende kan nuläget inte anses vara helt tillfredsställande. Arbets- och näringsministeriet har inte sådan specialkompetens som exempelvis uträkningen av den arbetslöshetsförmån som ligger som grund för alterneringsledigheten förutsätter. Således har även ministeriets möjligheter att meddela anvisningar och ge råd till arbetslöshetskassorna i frågor som gäller uträkningen och utbetalningen av alterneringsersättning ibland visat sig vara otillräckliga. I sådana situationer har man vid arbets- och näringsministeriet varit tvungen att vända sig till social- och hälsovårdsministeriet eller be den arbetslöshetskassa som behöver råd att ta reda på saken hos social- och hälsovårdsministeriet.

2 Föreslagna ändringar

I 23 § i lagen om alterneringsledighet (1305/2002) finns en bestämmelse om de verkställande organ när det gäller alterneringsledighet. Enligt paragrafen leds, styrs

och utvecklas verkställigheten av alterneringsledigheten av arbets- och näringsministeriet såsom högsta myndighet. Nu föreslås det att denna bestämmelse ändras så att ansvaret för styrningen, ledningen och utvecklingen av verkställigheten av alterneringsledigheten delas mellan arbets- och näringsministeriet och social- och hälsovårdsministeriet. I fortsättningen ska ansvaret för utvecklingen av verkställigheten delas på samma sätt som vid verkställigheten av utkomstskyddet enligt 1 kap. 4 § i lagen om utkomstskydd för arbetslösa. Arbets- och näringsministeriet ska styra, leda och utveckla verkställigheten av alterneringsledigheten i ärenden som enligt lagen om alterneringsledighet hör till arbets- och näringsbyråns behörighet och social- och hälsovårdsministeriet ska göra det i ärenden som hör till arbetslöshetskassornas och Folkpensionsanstaltens behörighet.

Social- och hälsovårdsministeriet ska svara för de anvisningar som meddelas arbetslöshetskassorna och Folkpensionsanstalten. Arbets- och näringsministeriet ska svara för de anvisningar som meddelas den förvaltning som är underställd ministeriet.

3 Propositionens konsekvenser

Propositionen bedöms i liten mån öka social- och hälsovårdsministeriets arbete i och med den nya uppgift som tillkommer ministeriet. På motsvarande sätt minskar arbets- och näringsministeriets arbetsmängd.

Propositionen bedöms inte ha några andra konsekvenser.

4 Beredningen av propositionen

Propositionen har beretts vid arbets- och näringsministeriet i samarbete med social- och hälsovårdsministeriet.

5 Ikraftträdande

Lagen föreslås träda i kraft den 1 januari 2015.

Med stöd av vad som anförts ovan föreläggs riksdagen följande lagförslag:

Lagförslag

Lag

om ändring av 23 § i lagen om alterneringsledighet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om alterneringsledighet (1305/2002) 23 §, sådan den lyder i lag 1127/2007,
som följer:

23 §

Verkställande organ

Verkställigheten av alterneringsledigheten
leds, styrs och utvecklas av social- och häl-
sovårdsministeriet såsom högsta myndighet i
ärenden som gäller alterneringsersättning

samt av arbets- och näringsministeriet såsom
högsta myndighet i arbetskraftspolitiska
ärenden. Lagen om utkomstskydd för arbets-
lösa och lagen om arbetslöshetskassor till-
lämpas på Folkpensionsanstaltens och arbets-
löshetskassornas övervakning.

Denna lag träder i kraft den 20 .

Helsingfors den 18 september 2014

Statsminister

ALEXANDER STUBB

Arbetsminister *Lauri Ihalainen*

Lag

om ändring av 23 § i lagen om alterneringsledighet

I enlighet med riksdagens beslut
ändras i lagen om alterneringsledighet (1305/2002) 23 §, sådan den lyder i lag 1127/2007,
som följer:

Gällande lydelse

23 §

Verkställande organ

Verkställigheten av alterneringsledigheten leds, styrs och utvecklas av arbets- och näringsministeriet såsom högsta myndighet. Lagen om utkomstskydd för arbetslösa och lagen om arbetslöshetskassor tillämpas på Folkpensionsanstaltens och arbetslöshetskassornas övervakning.

Föreslagen lydelse

23 §

Verkställande organ

Verkställigheten av alterneringsledigheten leds, styrs och utvecklas *av social- och hälsovårdsministeriet såsom högsta myndighet i ärenden som gäller alterneringsersättning samt* av arbets- och näringsministeriet såsom högsta myndighet *i arbetskraftspolitiska ärenden*. Lagen om utkomstskydd för arbetslösa och lagen om arbetslöshetskassor tillämpas på Folkpensionsanstaltens och arbetslöshetskassornas övervakning.

Denna lag träder i kraft den 20 .